

İyot içeren kontrast madde nedir?

İyot içeren kontrast madde bazen “röntgen boyası” olarak da adlandırılır. İyot içeren renksiz bir sıvı olup tarama sırasında organlarınızın daha net görülebilmesi için enjekte edilir. Vücudunuzu “boyamaz” ve normalde idrar yoluyla atılır.

İyot içeren kontrast madde bana nasıl verilir?

Kontrast birkaç yolla verilebilir. Ağızdan içilebilir, bir atar ya da toplardamara enjekte edilebilir, doğrudan bir ekleme ya da vücudun başka bir kısmına enjekte edilebilir.

İyot içeren kontrast madde enjeksiyonu yapılırken bir şey hissedecek miyim?

Bir atar ya da toplardamara iyotlu kontrast enjekte edilirken çoğu hasta hiçbir şey hissetmezken bazı hastalar enjeksiyon sırasında ve sonrasında yaklaşık 20 saniye boyunca vücutlarına yayılan çok ılık bir his fark eder. Bu his sıklıkla kasık bölgesinde yoğunlaşır ve idrarınızı yaptığınızı zannedebilirsiniz, ama aslında böyle bir durum yoktur. Bu, çok sık rastlanan bir durumdur ve hemen geçer. Nadiren, enjeksiyon sırasında ve sonrasında kısa bir süreliğine hastalar bulantı (kusma benzeri) hisseder (risklerle ilgili aşağıdaki soruya bakın).

İyot içeren kontrast madde enjeksiyonu ne kadar sürer?

Bir CT (Tomografi) taraması için kolunuzdaki bir damara yapılıyorsa enjeksiyon 10 ila 30 saniye sürer. Anjiyografi yapılıyorsa prosedür boyunca kasığınıza yerleştirilen ince bir plastik borudan tek bir iğneyle muhtemelen birden fazla enjeksiyon uygulanacaktır.

Artrografi ve miyelografi gibi diğer testlerde kontrast, radyolog tarafından elle enjekte edilir.

İyot içeren kontrast madde neden gereklidir?

Kontrast madde, görüntüleme sonucunuzu (tarama sırasında alınan resimleri) yorumlayacak radyoloğa ilave bilgi sağlar. Bu ilave bilgiler çoğunlukla daha doğru teşhisi netice verir.

İyot içeren kontrast madde enjeksiyonu ve ağızdan kontrast almayla ilgili riskler nelerdir?

Kontrast maddeyle ilgili risk ve komplikasyonlar aşağıdakileri içerir, ama bunlarla sınırlı değildir.

- Kontrast maddenin kan damarının dışına sızması. Hafif sızmalar buz ve kompresyonla tedavi edilebilir ve başka bir işleme gerek kalmadan kendiliğinden kaybolur. Sızma şiddetliyse ya da artan bir ağrı hissediyorsanız ya da artan şişme veya büyüyen kızarıklıklarda mutlaka aile hekiminize ya da en yakın hastane acil servisine gitmelisiniz.
- Böbrekle ilgili yan etkiler: Halihazırda ciddi böbrek hastalığınız, şeker hastalığınız ya da her ikisi birden varsa iyotlu kontrast madde böbrek

fonksiyonlarınızı kötüleştirebilir. Ancak, çoğu vakada bu durum normale döner.

- Alerjik reaksiyonlar. Bu durum ilk 5 dakika içerisinde görülebilir ve enjeksiyonu izleyen hafta içerisinde görülebildiği bildirilmiştir. En ciddi reaksiyonlar sıklıkla ilk 10 dakika içinde görülür.
 - a) Hafif şiddette reaksiyonlar her 100 hastadan birinde görülür, genellikle kendiliğinden geçer ve özel bir tedavi gerektirmez. Bu reaksiyonlar arasında yüzde kızarıklık, hafif bulantı ve/veya kusma ve hafif kaşıntı sayılabilir.
 - b) Orta şiddette reaksiyonlar her 1000 hastada bir oranından daha seyrek görülür. Bu reaksiyonlar sıklıkla ilaç tedavisi gerektirir ve belirtileri arasında uzun süreli kusma, tüm vücutta kızarıklık veya yüz, ağız veya boğazda görülen ve nefes almayla yutmayı zorlaştıran şişme sayılabilir.
 - c) Ölüm dahil ciddi reaksiyonlar 100.000 kişide bir oranından daha seyrekdir. Bunlar acil tıbbi tedavi ve bir müddet gözetim için çoğunlukla hastaneye gidilmeyi gerektirir.

Bu yan etkileri tedavi etmek ya da önlemek için ne yapılabilir?

- Görüntüleme işlemleri uygun eğitimi almış personel ve kontrast reaksiyonlarını tedavi edecek uygun ilaç ve cihazlarla gerçekleştirilir.
- Böbrek fonksiyonlarınızda bozukluk varsa ve size kontrast maddesi verilmesi gerektiğine karar verilirse böbrek fonksiyonlarınızın kötüleşme ihtimalini düşürmek için uygulanacak işlemden önce renksiz bir sıvının “damlama” yöntemiyle intravenöz olarak (doğrudan damardan) birkaç saat boyunca verilmesi gerekebilir. İntravenöz sıvıların verilmesi, işlemten sonra da sürebilir.

Hamilelik ve emzirme

Genel bir kural olarak, hamile bir kadına kontrast madde dahil her türlü ilacın verilmesi dikkatlice değerlendirilmelidir. Kontrast maddenin doğmamış bebeğe veya fetüse zararlı olduğuna dair tıbbi delil olmamakla beraber güvenli olduğunu kesin olarak ispatlayan kapsamlı çalışmalar da mevcut değildir.

Annelere verilen kontrast maddenin binde birden daha azı anne sütüne geçer. Dolayısıyla, sütünüz bebeğinize zarar vermeyeceğinden, kontrast madde verildiyse emzirmeye ara vermenize gerek yoktur.

Enjeksiyon yapılan bölüm, merkez ya da hastaneden ayrıldıktan sonra ne olacak?

Rahatsızlanırsanız, kendinizi rahatsız hissederseniz ya da bir şeylerin ters gittiğini düşünürseniz en yakın hastane acil servisine ya da aile hekiminize gidin. Kontrastın verilmesinden 1 saat geçtikten sonra kontrasta ciddi reaksiyon çok nadir görülür.

Bu bilgiler RANZCR Kontrast Verme İlkelerinden alınmıştır.